

Mål och budget Tranås kommun 2025-2027

Underlag till budgetberedningen 2024-09-26

Mål och budget Tranås kommun 2025-2027

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Politisk ledning	3
Organisationsöversikt	3
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	5
Ledningsmodell.....	5
Ekonomisk styrning	5
Uppföljning	6
Intern kontroll	6
Budgetprocessen	6
God ekonomisk hushållning och finansiella mål	7
Kommunövergripande strategier och mål	8
Prioriterade mål	11
Medarbetare/kompetensförsörjning.....	12
Planeringsförutsättningar inför budget 2025–2027.....	13
Ekonomi och konjunkturutveckling.....	13
Befolkningsutveckling	13
Bostadsförsörjning	13
Lokalförsörjning	13
Skatteintäkter och generella bidrag	14
Skattesats	14
Begravningsavgift	15
Ekonomiska förutsättningar.....	15
Känslighetsanalys	17
Beräkning av preliminära driftramar 2025–2027	18
Beräkning av ekonomiavdelningens reviderade förslag till budgettramar 2025-2027 inför budgetberedningen	19
Preliminära driftramar för 2025- 2027.....	20
Nämndernas äskanden	22
Beräkning av investeringsbudget 2025–2027	23
Kommunstyrelsens preliminära investeringsramar för 2025-2027 och nämndernas förslag till investeringsplaner för 2025-2027	24
Kommunstyrelsens preliminära investeringsramar för 2025-2027 med nämndernas förslag till investeringsram/äskanden	24
Finansieringsplan skattefinansierade investeringar	25
Finansieringsplan taxefinansierade investeringar	26

Inledning

Budgeten är framtagen för år 2025 med plan för år 2026 och 2027. Budgeten handlar om hur kommunen ska möta invånarnas behov av boende, utbildning, arbete och upplevelser. Här beskrivs bland annat hur skattemedlen ska användas, vilka prioriteringar kommunen väljer att göra och vad kommuninvånarna kan förvänta sig av kommunen framöver. Här bestäms övergripande mål, skattesats, nivåer på ramar och hur resurserna ska fördelas. Mål och budget är kommunens huvudsakliga verktyg för planering och styrning av verksamheterna. Den innehåller både drift- och investeringsbudget.

Mål och budget är det styrdokumentet där planen för resursfördelningen mellan nämnderna och inriktningar på verksamheter och investeringar de tre kommande åren anges.

Nämndernas ekonomiska ramar för åren 2025-2027 beslutas på kommunfullmäktiges möte 11 november 2024.

Politisk ledning

Efter valet 2022 styrs Tranås kommun av Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna, med stöd av Sverigedemokraterna. Dessa partier har ingått valteknisk samverkan. Detsamma gäller för oppositionspartierna Socialdemokraterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

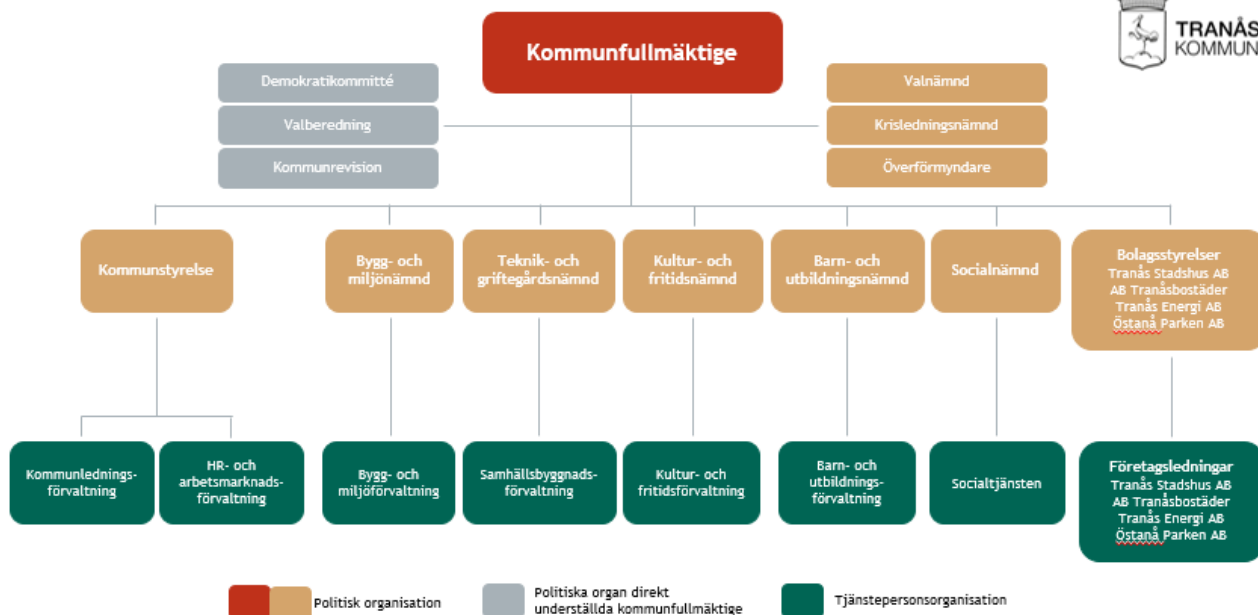

Bilden ovan visar mandatfördelningen i kommunfullmäktige.

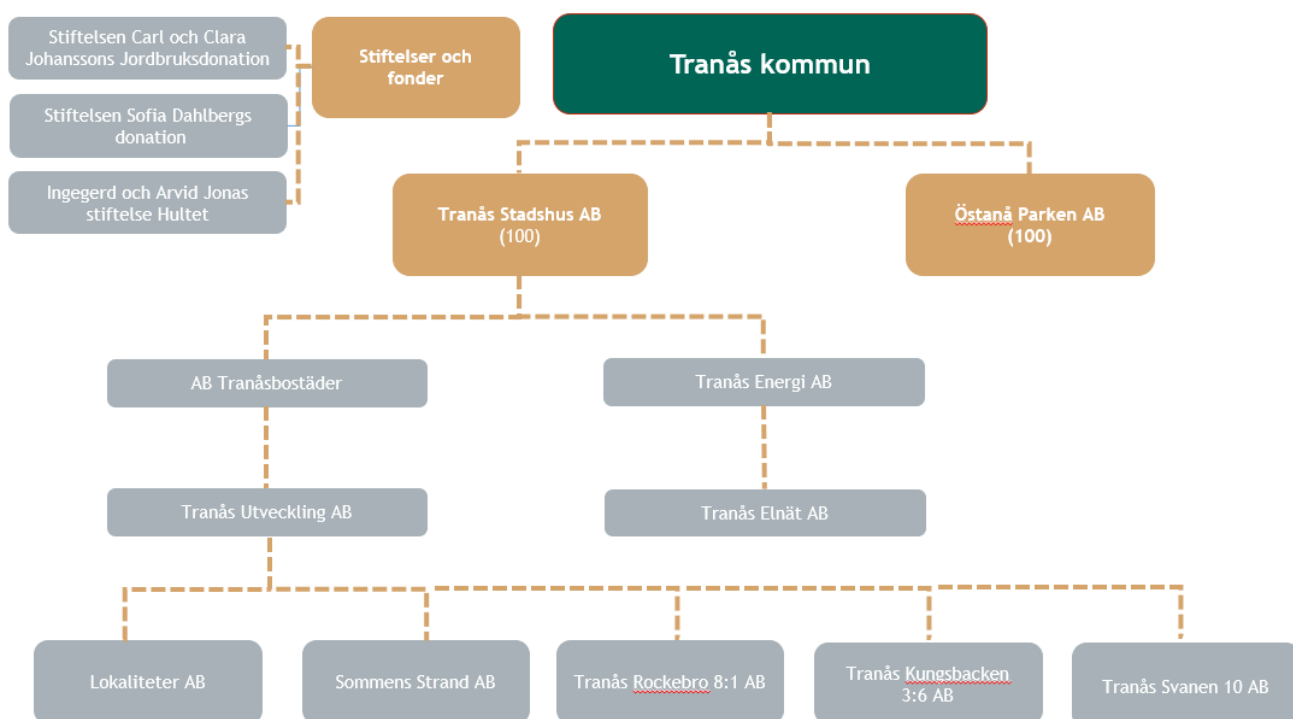
Organisationsöversikt

Under kommunfullmäktige finns sju nämnder. Dessutom är Tranås kommun ägare till Tranås Stads- hus AB där dotterbolagen AB Tranåsbostäder och Tranås Energi AB ingår, vilket omnämns som Stadshuskoncernen. Kommunen äger även bolaget Östanå Parken AB. Tranås kommun tillsammans med Stadshuskoncernen och Östanå Parken AB utgör Kommunkoncernen.

Mål och budget Tranås kommun 2025-2027

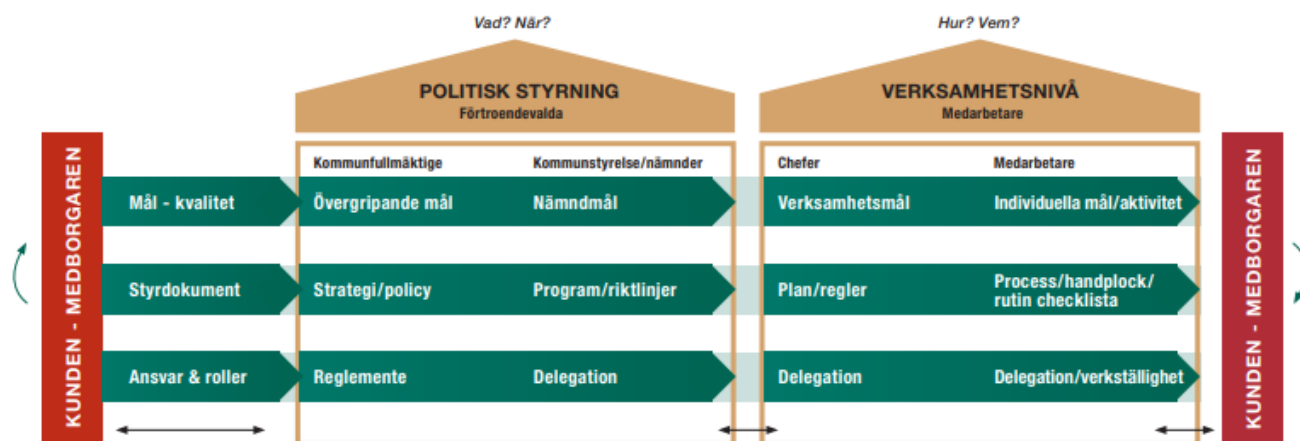
Organisationsschemat nedan visar vilka bolag Tranås kommun äger samt företag där kommunen har ägarintresse i. Stiftelserna och fonden är fristående men kommunen förvaltar dem. AB Tranås bostäder har under året köpt bolagen Tranås Dronstjärnan 10 AB och Tranås Norrmalm 16 AB vilka under hösten kommer att fusioneras in i AB Tranås bostäder och därav inte framgår i organisationsschemat.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Ledningsmodell

Kommunens utveckling ska bygga på god insyn och hög delaktighet i såväl beslutsprocess som genomförande. Alla relationer såväl mellan politik och verksamhet, såväl som mellan medarbetare och kund ska präglas av dialog och samverkan.

Tranås kommuns ledningsmodell är ett kommunövergripande ramverk för ledning och styrning, som gäller såväl förtroendevalda som medarbetare. Utgångspunkten är att leverera bästa möjliga kvalitet till kunden, i förhållande till tillgängliga resurser och uppsatta mål.

Syftet med ledningsmodellen är att säkerställa att verksamhet styrs utifrån lagar och krav, politisk inriktning, att fastställda mål uppfylls samt att skattemedel används på bästa tänkbara sätt. Ledningsmodellen i sig är neutral och fungerar över tid, oavsett den politiska majoriteten.

Ekonomisk styrning

Den ekonomiska styrningen utförs genom att fatta beslut om budget, ekonomiska mål och uppföljning. Uppföljning sker genom delårsrapporter och årsredovisning. Varje år i samband med budget fastställer kommunfullmäktige de finansiella mål och strategier som ligger till grund för uppföljning och värdering av god ekonomisk hushållning.

Budgetprocessen är en antagen riktlinje med syfte att reglera de delar av ekonomihanteringen som innefattar budgetprocessen och dess uppföljning.

En budgetberedning sammanträder årligen där nämnderna redovisar sina respektive verksamhetsplaner. Dessa innehåller uppdragsbeskrivning och omvärldsanalys med drift- och investeringsramar samt resultat- och finansieringsbudget (räkenskaper). Planen utgör underlag för styrning av verksamheterna.

Med utgångspunkt från respektive nämnds reglemente och uppdrag utarbetar varje nämnd sin utvecklingsstrategi med mål och indikatorer för resultatuppföljning.

I fullmäktigebudgeten fastställs budgetanslag för nämnderna som en budgettram. Fullmäktigebudgeten utgör en rambudget och är bindande vad avser såväl nettoanslag som mål och riktlinjer. Enligt Kommunallagen (2017:725) ska kommunfullmäktige fastställa budget för nästkommande år innan november månads utgång.

Hantering av budget för helägda kommunala bolag regleras i ägardirektiv via avkastningskrav. Ägardialog hålls mellan kommunstyrelsen och bolagen under februari/mars varje år. Kommunfullmäktige tar beslut om ägardirektiv i maj.

Uppföljning

Uppföljning liksom helårsprognos för verksamhet och ekonomi avrapporteras till kommunstyrelsen vid fem tillfällen varje verksamhetsår: mars, maj, augusti (delårsrapport), oktober och december (årsbokslut). Vid dessa rapporteringstillfällen ingår även Stadshuskoncernen. Delårsrapporten och årsbokslutet går vidare till kommunfullmäktige. Varje förvaltning och bolag ska dock göra uppföljning månatligen.

Intern kontroll

Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet följa upp sin verksamhet utifrån mål, resultat, kvalitet, personal, ekonomi samt intern kontroll inom sitt område. Risker som har identifierats i verksamheten ska lyftas fram och bedömas enligt en särskild rutin.

Genom uppsiktsplikt har kommunstyrelsen ett övergripande ansvar och en samordnande roll för intern kontroll inom hela kommunen. Kommunstyrelsen fastställer varje år gemensamma obligatoriska kontrollmoment som gäller för samtliga nämnder.

Rapportering av intern kontroll ska ske till kommunstyrelsen senast den 1 mars varje år.

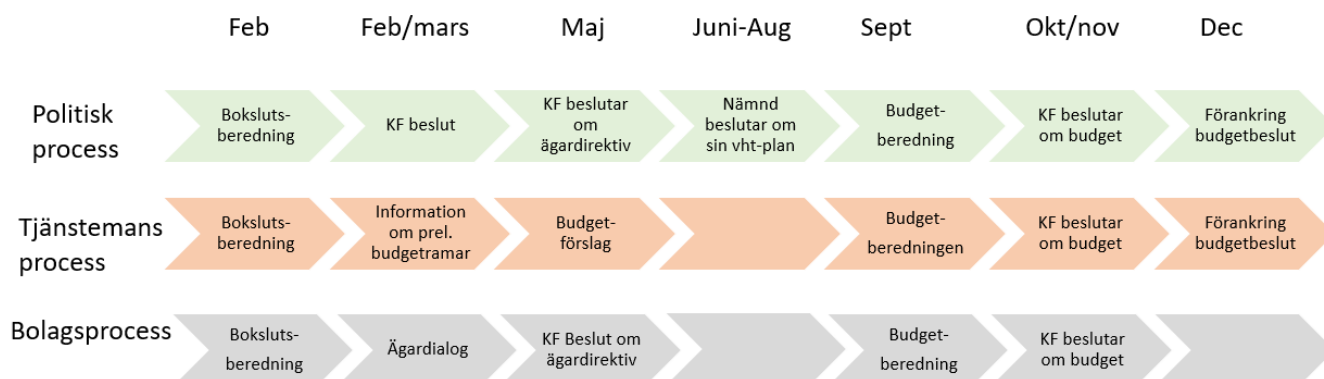
Budgetprocessen

Budgetprocessen är en antagen riktlinje med syfte att reglera de delar av ekonomihanteringen som innefattar budgetprocessen och dess uppföljning.

En budgetberedning sammanträder årligen där nämnderna redovisar sina respektive verksamhetsplaner. Dessa innehåller uppdragsbeskrivning och omvärldsanalys med drift- och investeringsramar samt resultat- och finansieringsbudget (räkenskaper). Planen utgör underlag för styrning av verksamheterna.

Med utgångspunkt från respektive nämnds reglemente och uppdrag utarbetar varje nämnd sin utvecklingsstrategi med mål och indikatorer för resultatuppföljning.

I fullmäktigebudgeten fastställs budgetanslag för nämnderna som en budgettram uttryckt i nettokostnader. Fullmäktigebudgeten utgör en rambudget och är bindande vad avser såväl nettoanslag som mål och riktlinjer. Enligt Kommunallagen (2017:725) 11 kap § 10 ska kommunfullmäktige fastställa budget för nästkommande år innan november månads utgång. Hantering av budget för helägda kommunala bolag regleras i ägardirektiv via avkastningskrav. Ägardialog hålls mellan kommunstyrelsen och bolagen under februari/mars varje år. Kommunfullmäktige tar beslut om ägardirektiv i maj.

Uppsiktsplikt

Enligt kommunallagen 6 kap §1 ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas och bolagens verksamhet. Kommunstyrelsen

ska uppmärksamt följa de frågor som kan ha inverkan på kommunens ekonomiska ställning samt hos fullmäktige göra de framställningar som behövs. Uppsiktsplikten fullföljs bland annat genom, dialog med nämnderna, ekonomisk information till kommunstyrelsen samt särskilda direktiv.

God ekonomisk hushållning och finansiella mål

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet både i ett kortare och längre tidsperspektiv. Det förutsätter ett långsiktigt tänkande. För att säkerställa en långsiktig och hållbar ekonomi krävs det att varje generation står för de kostnader de ger upphov till. I annat fall kommer morgondagens kommuninvånare att få betala, inte bara för den verksamhet de själva konsumerar, utan även för tidigare generationers överkonsumtion. Tranås kommun ska, som ansvarig för medborgarnas skattepengar, sträva efter att dessa används kostnadseffektivt och ändamålsenligt.

För att nå en god och hållbar ekonomisk hushållning har kommunen definierat finansiella nyckeltal och prioriterade mål som utgår från Tranås kommuns vision och hållbarhetsstrategier.

I riktlinjen God ekonomisk hushållning finns tre finansiella mål för Tranås kommun:

- 1) Kommunens soliditet inklusive pensionsskuld som ansvarsförbindelse ska uppgå till minst 20 procent.
- 2) Årets resultat ska under en treårsperiod uppgå till minst två procent av skatteintäkter och bidrag.
- 3) Vid konflikt mellan verksamhetsmål eller ekonomiska resurser gäller det att nämnderna och förvaltningarna sammantaget håller tilldelade budgetramar. Det innebär att tillgång till ekonomiska och andra resurser sätter gräns för måluppfyllelsen och verksamhetens inriktning och omfattning.

För kommunkoncernen finns två finansiella mål:

- 1) Kommunkoncernens soliditet inklusive pensionsskuld som ansvarsförbindelse ska uppgå till minst 15 procent.
- 2) Bolagen inom Stadshuskoncernen ska generera resultat som möjliggör koncernbidrag eller utdelning till moderbolaget Tranås Stadshus AB för att täcka moderbolagets kostnader och utdelning till Tranås kommun.

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv tar sikte på kommunens förmåga att driva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Kommunfullmäktige har beslutat om tre hållbarhetsstrategier för Tranås kommun: Inriktning för tillväxt, Strategi för social hållbarhet och Strategi för ekologisk hållbarhet som visar hur Tranås kommun ska ta initiativet till att växa framöver samt hur kommunvisionen ska uppnås. Utifrån dessa strategier har fem prioriterade mål formulerats som beskrivs i avsnittet ”Kommunövergripande strategier och prioriterade mål”.

Kommunövergripande strategier och mål

Tranås kommun möter invånarnas förväntan på kvalitet, service och en verksamhet där ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet genomsyrar det vi gör.

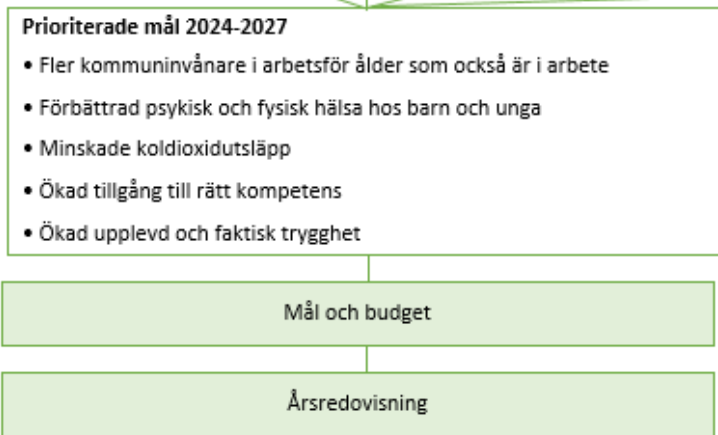
De prioriterade målen beskriver långsiktiga effekter och resultat i vad som ska genomföras. De utgör en grund för nämndernas och bolagens verksamhetsplaner och handlar om att uttrycka hur Tranås kommun möter invånarnas förväntan på kvalitet i kommunens verksamheter. Det vill säga att vi gör rätt saker till rätt kostnad vid rätt tillfälle.

Alla mål hänger ihop

De prioriterade målen kopplar till de Globala målen, Agenda 2030. FN antog den 25 september 2015 tillsammans med världens ledare 17 globala hållbarhetsmål som syftar till att skapa en hållbar utveckling som innebär att vi tillgodoser dagens behov i samhället utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Agenda 2030 integreras i målstyrningen så vi kan utveckla Tranås kommun och växa på ett hållbart sätt (ekonomiskt, socialt och ekologiskt). De lokala och globala målen hänger ihop och finns som stöd i vår planering för att säkerställa att vi gör rätt saker för de som bor och verkar i Tranås kommun både nu och i framtiden.

Hur mår Tranås?

Vision 2040 - Tranås tar initiativet

Tranås kommun är en handlingskraftig kommun som ska nå minst 25 000 invånare år 2040. Tranås är platsen där handlingskraft går hand i hand med en välkomnande atmosfär och en aktiv livsstil. Det är ett medmänskligt och smart samhälle, som växer på ett hållbart sätt i balans med sina naturtillgångar. Goda kommunikationer suddar ut gränser mellan stad, landsbygd och omvärld och banar väg för attraktiva boendemiljöer nära skog, sjö och öppna landskap. Det är en idealisk livsmiljö, där vi kreativa kommuninvånare med gemensamma krafter utvecklar våra styrkor och formar vår framtid.

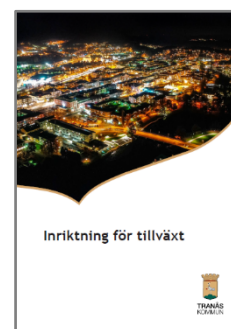
För att nå vårt befolkningsmål år 2040 behöver Tranås kommun öka antal invånare med ca 340 individer per år. Befolkningsmängden i Tranås kommun den 1 juli 2023 uppgick till 18 849 personer, vilket innebär att folkmängden har ökat med 45 personer jämfört med 31 december föregående år.

Tranås kommuns hållbarhetsstrategier

Inriktning för tillväxt, Strategi för social hållbarhet och Strategi för ekologisk hållbarhet visar hur Tranås kommun ska ta initiativet till att växa framöver samt hur kommunvisionen ska uppnås.

Inriktning för tillväxt

För att säkra Tranås kommuns framtid är det viktigt att vi fortsätter att växa. När staden och kommunen blir större, ökar våra möjligheter att agera till förmån för våra invånare i olika sammanhang. Samhällsutvecklingen pekar också mot att små kommuner har svårare att upprätthålla kompetenser och verksamheter utifrån de ekonomiska resurserna.

En befolkningstillväxt är positivt för varumärket Tranås kommun. Emellertid är bilden totalt sett i riket den att kommuner med befolkningstillväxt i allmänhet har bättre ekonomi än kommuner med stagnerande eller minskande befolkning. Befolkningstillväxt innebär också kostnader för kommunen. Att såväl kommun, näringsliv, organisationer och kommun-invånare stärker sin ekonomiska kapacitet relativt omvärlden utgör en grund för ett gott liv i Tranås kommun, där det finns resurser för näringsliv och privatliv att blomstra, ge förutsättningar för en bra välfärd och där alla parter i kommunen kan investera i framtiden. Befolkningstillväxten och den ekonomiska tillväxten behöver ske genom en väl balanserad tillväxt, beaktat social och miljömässig hållbarhet, för att bygga Tranås kommun riktigt stark nu och i framtiden.

Tranås kommun har de senaste dryga 10 åren vuxit med över 1 000 invånare och har nu ca 19 000 invånare. Tillväxtmål, stadsvision, ledstjärna samt olika satsningar i spåren av dessa har utgjort grunden för den tillväxten. Mycket av detta har varit positivt och lovar gott inför framtiden. Samtidigt står vi för utmaningar när det gäller socioekonomi och demografi. Därför är det viktigt att fortsätta att sträva efter att öka antalet invånare i arbetsför ålder som också är i arbete.

Social hållbarhet

Den sociala hållbarhetsdimensionen utgår från alla människors lika värde. Utbildning, arbete, inkomst och kreativitet påverkar invånarnas välmående och är en förutsättning för en växande kommun. Det vi gör idag har betydelse för kommande generationers möjligheter till ett bra liv i Tranås kommun.

Social hållbarhet skapas genom samverkan där vi skapar samhällsliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen under hela livet. Ett samhälle med hög tolerans, där människors lika värde står i centrum vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen.

Strategin pekar ut vilken riktning som Tranås kommun ska ta inom social hållbarhet till 2035. Strategin innefattar sex målområden vilka medverkar till att uppnå de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 samt de nationella folkhälsomålen;

1. Det tidiga livet
2. Utbildning, arbete & sysselsättning
3. Boende & närmiljö
4. Levnadsvanor
5. Jämställda & jämlika villkor
6. Trygghet, inflytande & delaktighet

Ekologisk hållbarhet

Tranås kommun är en hållbar kommun vilket innebär att miljö och klimatarbete värderas högt. Strategi för ekologisk hållbarhet anger vilken riktning klimat- och miljöarbetet ska ha till 2035. Fyra fokusområden är utpekade: vår livsmiljö, klimat- och energi, boende och kommunens utveckling, samt avfall och konsumtion.

Kommunens miljö- och klimatarbete utgår från de nationella miljö kvalitetsmålen och de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Ekologisk hållbarhet handlar om att vårda naturresurser långsiktigt så att de kan fortsätta försörja mänskligheten och de kommande generationerna med det som behövs. Produktion av varor och tjänster får inte kompromissa med ekosystemens bärformåga, det vill säga naturen måste hinna återskapa uttagna resurser. Därför behöver vi värna den biologiska mångfalden och naturmiljön, bevara ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga och trygga en god hushållning av naturresurserna.

Hur mår Tranås?

Rapporten ”Hur mår Tranås?” avser att ge en bild av hur det geografiska Tranås kommun mår. Rapporten bygger på de mål och inriktningar som finns i strategi för social hållbarhet, strategi för ekologisk hållbarhet samt inriktning för tillväxt. Uppföljning sker en gång om året och 2024 var första året som rapporten sattes ihop till ett dokument.

Prioriterade mål

Kommunfullmäktige beslutade i november 2023 om fem prioriterade mål som är särskilt viktiga för Tranås kommuns utveckling under åren 2024–2027. Dessa mål kopplar till de tre hållbarhetsstrategierna. Alla kommunens verksamheter ska medverka till att de fem prioriterade målen nås. Indikatorer, vilka framgår nedan, finns kopplade till respektive mål för att kunna bedöma måluppfyllnad. Om behov finns kan indikatorerna komma att bytas ut.

Mål 1) Fler kommuninvånare i arbetsför ålder som också är i arbete

Indikatorer och önskad utveckling:

- A. Antal kommuninvånare i åldersgruppen 30–50 ska öka
- B. Andelen kommuninvånare i åldersgruppen 30–50 ska öka
- C. Arbetslösheten hos kommuninvånare i åldersgruppen 30–50 år ska minska
- D. Arbetslösheten i Tranås kommun ska vara lägre än rikets

Mål 2) Förbättrad psykisk och fysisk hälsa hos barn och unga

Indikatorer och önskad utveckling:

- A. Antal deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/invånare 7–20 år ska öka
- B. Andelen ”Jag kan alltid lita på någon vuxen i skolan när det verkligen gäller” ska öka

Mål 3) Minskade koldioxidutsläpp

Indikatorer och önskad utveckling:

- A. Antal el- och gasfordon i Tranås kommun ska öka
- B. Antal ton växthusgasutsläpp per person i Tranås kommun ska minska

Mål 4) Ökad tillgång till rätt kompetens

Indikatorer och önskad utveckling:

- A. Andel invånare med eftergymnasial utbildning ska öka
- B. Utfallet i ”Attraktiv arbetsgivarindex” ska öka
- C. Antal personalavgångar ska minska

Mål 5) Ökad upplevd och faktisk trygghet

Indikatorer och önskad utveckling:

- A. Antal anmälda våldsbrott ska minska
- B. Andel medborgare som känner sig trygga utomhus där man bor när det är mörkt ute ska öka
- C. Andel invånare med avsaknad av tillit till andra ska minska

Kommunens nämnder och styrelser arbete för måluppfyllelse

Kommunens nämnder och styrelser medverkar till måluppfyllelse av de prioriterade målen genom att i verksamhetsplanen definiera vad verksamheten ska arbeta mot i form av mål, aktiviteter och indikatorer som är anpassade till den egna verksamheten.

Medarbetare/kompetensförsörjning

I Tranås kommun är medarbetarna arbetsgivarens största resurs och tillgång för att kunna ge en god service och utveckling till kommuninvånarna. Det är därför viktigt att fortsatt arbeta med kompetensutveckling och en god arbetsmiljö för att verksamheterna ska kunna utvecklas och möta de krav som ställs på förändring, utveckling och specialisering. Men det är minst lika viktigt för att behålla den kompetens som redan finns i organisationen.

Utmaningen med kompetensförsörjning kommer att fortsätta. Det ökade personalbehovet ses fortsatt som en av kommunernas stora utmaning framöver, vilket också ökar konkurrensen om personalen. Om kommunerna inte lyckas rekrytera ses konsekvenser såsom kompetensbrist och högre lönekostnader. Tillgången på personal förväntas inte öka i samma takt och utsträckning som behovet av kommunal service ökar. Det ställer stora krav på att arbetsgivaren fortsätter att arbeta med kompetensutveckling och arbetsmiljöarbete för att kunna utveckla verksamheterna och möta de krav som ställs på förändring, utveckling och specialisering.

Som nämnt tidigare är medarbetarna den största tillgången i vår organisation och som arbetsgivare är det därför viktigt att vi fortsätter att arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare samtidigt som vi värnar om våra medarbetares välbefinnande och hälsa. Dels för att attrahera nya medarbetare och dels för att de som redan arbetar i kommunen ska trivas och vilja stanna kvar. Arbetet för att Tranås kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare fortgår där våra förmåner är en viktig parameter. Från 1 januari 2024 ökade det individuella friskvårdbidraget för medarbetaren från 1 200 kr till 2 500kr per år.

I arbetet med medarbetarnas välbefinnande sker olika former av uppföljningar mellan chef och medarbetare så som dialog mellan chef och medarbetare under medarbetar- och lönesamtal, hälsosamtal och avstämningar. Arbetsplatsträffar sker kontinuerligt där hela arbetsgruppen diskuterar verksamhetsspecifika ärenden och arbetsmiljöfrågor. De flesta arbetsplatser har uppdragsbeskrivningar för samtliga medarbetare. Det är ett viktigt verktyg för att skapa en tydlighet för medarbetare och chef och målsättningen är att samtliga medarbetare ska ha en individuell uppdragsbeskrivning.

Nyckeltal nuläge Tranås kommun (2024-07)	Kvinnor	Män	Totalt
Antal anställda (st)	1 306	357	1 663
Andelen heltidsanställda (%)	74,8 %	93,5 %	79,7 %
Sjukfrånvaro total (%)	6,67 %	4,48 %	6,16 %
Sjukfrånvaro kort (dag 2-14) (%)	2,63 %	2,57 %	2,17 %
Sjukfrånvaro lång (>181 dagar) (%)	2,0 %	1,48 %	1,9 %

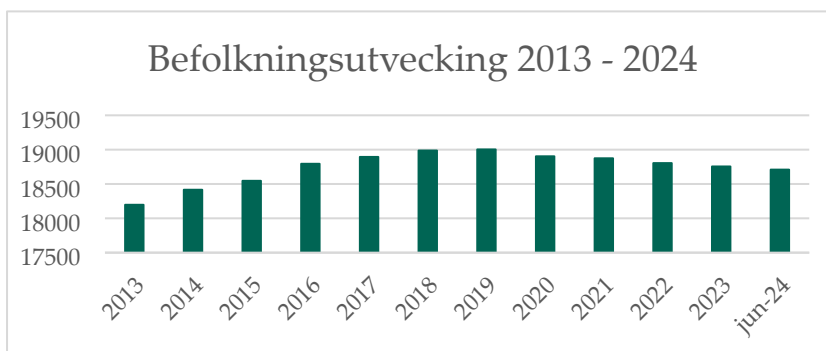
Planeringsförutsättningar inför budget 2025–2027

Ekonomi och konjunkturutveckling

Svensk ekonomi har nått botten av lågkonjunkturen och återhämtningen ligger framför oss skriver Sveriges kommuner och regioner (SKR) i augustis MakroNytt. Inflationmålet är nått och penningpolitiska lättnader förväntas med räntesänkningar som följd, vilket väntas få en positiv effekt på den svenska konjunkturen. Den starkare konjunkturen kommer även att påverka arbetsmarknaden men med viss fördröjning. Först i slutet av 2025 förväntas arbetslösheten sjunka. Tillsammans med att skatteunderlaget återhämtas och pensionskostnaderna faller, förväntas konjunkturåterhämtningen få en positiv resultat effekt för Sveriges kommuner år 2025.

Befolkningsutveckling

Under de senaste tio åren har kommunen haft en befolkningstillväxt med topp år 2019 för att därefter minska. Under första halvåret 2024 minskade befolkningen i Tranås kommun med 46 personer till 18 709 personer. Minskningen beror delvis på ett födelseunderskott men även på grund av ett negativt flyttnetto. Den fortsatta nationella trenden med ett lågt antal födda, som funnits sedan 2022, bedöms av Statistiska centralbyrån (SCB) att hålla i sig ett antal år, så även i Tranås kommun som sedan länge haft ett negativt födelsenetto (fler döda än födda) vilket beror på kommunens åldersstruktur med en hög andel äldre. Detta innebär att en befolkningstillväxt framledes förutsätter ett inflyttningsöverskott (fler flyttar in än flyttar ut).

Diagrammet visar kommunens befolkningsutveckling från 2013 till juni 2024.

Enligt SKR minskade folkmängden under det första halvåret i 180 av Sveriges 290 kommuner.

Bostadsförsörjning

Bostadsbeståndet i kommunen har de senaste tio åren ökat med ungefär 60 bostäder om året inklusive särskilda boenden. Planeringen framåt omfattar tomter för cirka 50 bostäder om året de kommande tio åren. Nya bostadsområden planeras bland annat i Tostås (Lindelund), Junkaremålens backar och Skoboviken södra. Sedan tidigare finns tomter till försäljning i Norraby, Gripenberg, Linderås och Sommen. Ett nytt bostadsförsörjningsprogram är under behandling.

Lokalförsörjning

I takt med att den demografin förändrats har befolkningsprognoserna för Tranås kommun skrivits ned. Det låga antalet födda barn medför att kommunen behöver se över behovet av verksamhetslokaler för anpassning utifrån den demografiska utvecklingen.

Junkaremålsskolan F-6 och anpassad grundskola har till höstterminen 2024 flyttat in i den nya skolbyggnaden. Till halvårsskiftet 2024/2025 kommer Kungshöjdens förskola stå klar. I samband med färdigställandet kommer Bergets förskola läggas ned och flytta till den nya förskolan. Granelundsskolan kommer tas i bruk till höstterminen 2025. Då Norrskolans elever flyttar in i Granelundsskolan kommer Vux Tranås att överta Norrskolans lokaler.

Nybyggnation för Aspagården beräknas färdigställas runt årsskiftet 2025/2026. Detaljplan för Parkgården beräknas antas i början av året 2025 med efterföljande byggnation.

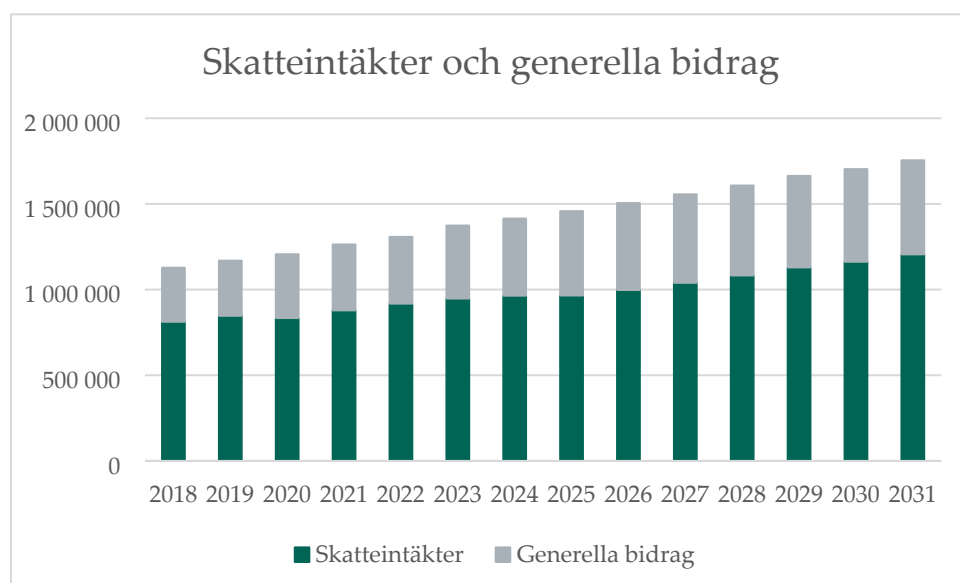
När det gäller behovet av platser inom särskilt boende och korttidsboende är bedömningen att antalet lägenheter i beståndet kommer att räcka till för att möta det kommande behovet, trots ökat antal äldre i befolkningsprognosen.

Teknik-och griftegårdsnämnden har beslutat att förorda ombyggnation för kriskök på Råsvägen och Fröafallsskolan istället för ett nytt Kostcenter, då de framtagna förstudierna visade på en betydligt högre kostnad för nybyggnation jämfört med ombyggnation. Förslaget kommer gå upp för politisk behandling under årets budgetprocess och beräknas färdigställas år 2027.

Skatteintäkter och generella bidrag

SKR:s augustiprognos för skatteunderlaget visar att en starkare återhämtning inleds 2025 med en ovanligt stor ökning av det reala skatteunderlaget (skillnaden mellan ökningen av skatteintäkter och kostnadsökningen), framförallt på grund av sjunkande pensionskostnader. Även för 2026 och 2027 förväntas skatteunderlaget utvecklas starkare än vad tidigare prognoser visat.

Nedan diagram visar utvecklingen av Tranås kommuns skatteintäkter och generella bidrag åren 2018–2023 samt förväntad utveckling åren 2024–2031. Kommunens egen skattesats samt antalet kommuninvånare är det som främst påverkar kommunens utveckling av skatteintäkter. Skatteintäkter och generella bidrag utgör ungefär 75 procent av kommunens totala intäkter.

Diagrammet visar kommunens utveckling av skatteintäkter och generella bidrag. Intäkterna mellan åren 2024–2031 kommer från SKR:s skatteunderlagsprognos 2024-08-22, med en prognostiserad ökning av antalet invånare årligen med 50 personer.

Skattesats

Tabellen nedan visar skattesatser för kommunerna i Jönköpings län för åren 2021–2024. Skattesatsen för Tranås kommun 2024 är 22,01 %.

	2021	2022	2023	2024
Vaggeryd	21,49	21,49	21,49	21,49
Värnamo	21,52	21,52	21,52	21,52
Jönköping	21,64	21,64	21,64	21,64
Sävsjö	21,92	21,92	21,92	21,92
Gislaved	21,99	21,99	21,99	21,99

Mål och budget Tranås kommun 2025-2027

Vetlanda	22,01	22,01	22,01	22,01
Tranås	22,01	22,11	22,01	22,01
Aneby	22,09	22,09	22,09	22,09
Habo	22,17	22,17	22,17	22,17
Gnosjö	22,24	22,24	22,24	22,24
Eksjö	22,26	22,26	22,26	22,26
Mullsjö	22,34	22,34	22,34	22,34
Nässjö	22,54	22,34	22,54	22,54

Begravningsavgift

Begravningsavgiften för Tranås kommun är 0,26 % år 2024. Tabellen visar begravningsavgiften för de fyra senaste åren. Teknik- och griftegårdsnämndens förslag på begravningsavgift för år 2025 är 0,275 %.

	2021	2022	2023	2024	Förslag 2025
Tranås	0,24	0,14	0,25	0,26	0,275

Ekonomiska förutsättningar

Bokslut 2023

Kommunen resultat 2023 uppgick till 62,4 mkr, vilket var 46,8 mkr bättre än det budgeterade resultatet på 16 mkr. Resultatet innebar ett utfall på 4,5 procent av skatteintäkter och generella bidrag. Totalt hade nämnderna en positiv budgetavvikelse om 1,3 mkr. Finansverksamheten hade en positiv budgetavvikelse om 45,5 mkr vilket främst berodde på högre skatteintäkter och lägre pensionskostnader än budgeterat.

Kommunkoncernen redovisade ett resultat efter koncernelimineringar på 47 mkr.

Investeringsvolymen i kommunkoncernen var 565 mkr varav bolagen AB Tranåsbostäder och Tranås Energi AB stod för 459 mkr. I fastighetsbolaget pågår exempelvis nybyggnation av två grundskolor; Junkaremålsskolan och Granelundsskolan.

Resultatmål

I praxis finns en tumregel om att ett överskott på två procent av skatteintäkter och generella bidrag är tillräckligt för att behålla förmågan att leverera service till sina kommuninvånare. Tankegången som från början låg till grund för det så kallade tvåprocentmålet var att sektorn med ett tvåprocentigt överskott skulle kunna finansiera samtliga investeringar med skatteintäkter och generella bidrag, utan att öka skuldsättningsgraden. Denna regel tillämpas i många enskilda kommuner. Givet olika nivåer på soliditet och investeringar bör tvåprocentmålet inte vara relevant i alla kommuner, utan beroende av lokala förutsättningar. Därmed kan det finnas anledning att antingen ha ett högre eller lägre resultatmål än så. För Tranås kommun krävs ett högre mål än två procent för att kunna självfinansiera de investeringsnivåer kommunen har i dagsläget.

Soliditet är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Måttet visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med egna medel. Tranås kommun har under flera år redovisat positiva resultat och har därmed god soliditet. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas.

Pensionskostnader

Kommunens pensionskostnader ökade åren 2023 och 2024. År 2025 beräknas kostnaderna uppgå till totalt 104 miljoner kronor inklusive löneskatt. Ökningen 2023-2024 berodde dels på nytt avtal från den första januari 2023 men huvudsakligen på prognosparametrar där framförallt inflationen medförde kraftigt ökade kostnader. I och med att inflationen sjunkit förväntas lägre kostnader från år 2025.

Diagrammet visar kommunens utveckling av pensionskostnader inklusive löneskatt enligt KPA:s senaste prognos från augusti.

Pris- och löneutveckling

Under 2024 har inflationen dämpats och ligger nu under Riksbankens mål om två procent. Per sista augusti var den underliggande inflationen (KPIF) i Sverige 1,2 procent. Juni i år var första månaden sedan juli 2021 som KPIF låg under Riksbankens mål.

Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) tas fram av SKR vid varje ny skatteunderlagsprognos och används som underlag för att beräkna kostnadsutvecklingen för löner och priser kommande år, dvs en vägledning för kommuner i budgetarbetet. Nedan följer SKR:s senaste prisindex från augusti i år.

Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)	2023	2024	2025	2026	2027
Arbetskraftskostnader*	3,1	3,8	3,5	3,3	3,3
Övrig förbrukning	3,8	2,6	2,4	2,5	2,5
Prisförändring % (sammanslaget)	3,3	3,4	3,2	3,0	3,1

*Exklusive förändringar i arbetsgivaravgifter

Räntekostnader

De senaste årens höga inflation ledde till räntehöjningar, vilket var Riksbankens sätt att dämpa inflationen. Vid ingången av året låg styrräntan på fyra procent. Utvecklingen av inflationen har sedan slutet av 2023 varit gynnsam vilket lett till att styrräntan sänkts två gånger och ligger nu på 3,5 procent. Riksbankens prognos, om inflationsutsikterna om en inflation på nära målet om två procent står sig, är att styrräntan kan komma att sänkas ytterligare två eller tre gånger under 2024. Konjunkturinstitutet prognosticerar att styrräntan landar på 2,25 procent före sommaren 2025.

Placeringar

Tranås kommun har placerade medel, per 2024-08-31 122 mkr, som lätt kan omvandlas till likvida medel. Beloppet är placerat i räntefonder och överföring till transaktionskonto tar ett par dagar. Under 2024 har placeringarnas marknadsvärde haft en stark positiv utveckling. I Stadshuskoncernen finns inga placeringar.

Resultatutjämningsreserv

Under eget kapital finns en resultatutjämningsreserv (RUR) om 27,6 mkr som kan användas för att vid behov kunna utjämna resultat över en konjunkturcykel. Riksdagen fattade under hösten 2023 beslut om att resultatutjämningsreserven ska ersättas med resultatreserv (RER) från räkenskapsåret 2024. Det innebär att 2023 var sista året som avsättning till resultatutjämningsreserven kan ske. Reserverade medel för nyttjas fram till utgången av år 2033.

Resultatreserv

Från räkenskapsåret 2024 finns möjlighet att reservera medel i resultatreserv. Fullmäktige har inte beslutat om Tranås kommun ska ha en resultatreserv.

Balanskravsresultat

Reglerna för det så kallade balanskravet anger hur ekonomiska underskott ska beräknas och regleras. Enligt kommunallagen krävs att kommunernas ekonomi ska vara i balans, det vill säga att årets intäkter ska täcka kostnaderna för året, det så kallade balanskravet. Bakom balanskravet ligger den grundläggande idén om att varje generation ska bära de kostnader för service som den generationen beslutar om och konsumerar. Ett underskott enligt balanskravsutredningen ska återställas inom två år.

Balanskravet kan ses som en absolut mininivå, att balanskravet är uppfyllt innebär inte att kravet på god ekonomisk hushållning är uppfyllt. I ekonomiavdelningens reviderade preliminära ramar till budgetberedningen 2024 är balanskravet uppfyllt för budgetperioden 2025–2027.

Belopp i mkr	Utfall 2023	Prognos 2024*	Budget 2025**	Plan 2026**	Plan 2027**
Årets resultat	62,4	-10	43,2	61,4	74,5
-Samtliga realisationsvinster	-8,9	-1			
+Samtliga realisationsförluster	2,2				
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	55,7	-11	43,2	61,4	74,5
-Reservering av medel till RER/RUR	-1,4				
+Användning av medel från RER/RUR		11			
Balanskravsresultat	54,3	0	43,2	61,4	74,5

*Helårsprognos efter maj

**Ekonomiavdelningens reviderade preliminära ramar till budgetberedningen 2024

Känslighetsanalys

En förändring av personalkostnaderna med 0,5 procent motsvarar 5 mkr.

En förändring med 10 heltidstjänster motsvarar ca 6 mkr (baserat på medellön).

En förändring av skatteintäkter och generella bidrag med 0,5 procent motsvarar 7 mkr.

En förändring av befolkningen med en kommuninvånare motsvarar 77 440 kr.

En höjning av skatten med 1 krona per 100 intjänade kronor (motsvarar en höjning av skattesatsen från 22,01 till 23,01) innebär en ökad intäkt till kommunen på 44 mkr.

Beräkning av preliminära driftramar 2025–2027

Ekonomiavdelningen tog under våren fram preliminära driftramar för åren 2025–2027 som beslutades av kommunstyrelsen i april. Enligt kommunens riktlinje God ekonomisk hushållning ska årets resultat under en treårsperiod uppgå till minst två procent av skatteintäkter och bidrag. Målet uppfylldes då resultatet sammanslaget för åren 2025–2027 beräknas till två procent i snitt av skatteintäkter och generella bidrag.

Beräkningen av de preliminära driftramarna grundar sig på följande förutsättningar:

- Utgångspunkt är driftram 2024 beslutad av kommunfullmäktige 2023-11-13.
- Justering för satsningar/beslut som inte avser budgetperioden eller enbart del av budgetperioden:
 - Utökad ram för HR- och arbetsmarknadsförvaltningen med 3,6 mkr slutar år 2024, varav 1 mkr (tillväxtmedel) återgår till kommunstyrelsen år 2025.
- Lönekompensation är beräknat med 3,3 %: utgångspunkt är PKV från februari 2024 (prisindex för kommunal verksamhet) tillsammans med HR-avdelningens bedömning av utvecklingen för Tranås kommun.
- Pris- och hyreskompensation: PKV från februari 2024 2,5 % (prisindex för kommunal verksamhet).
- Beräkningsunderlaget tas hänsyn till befolkningsprognoser. Syftet är att kompensera för demografiska förändringar inom utvalda grupper såsom förskola inkl. pedagogisk omsorg, fritidshem, grund- och gymnasieskola, och äldreomsorg, i resursfördelningen.
- I underlaget för resursfördelningen utgår beräkningarna för år 2025 från befolkningsprognosen som användes vid framtagande av driftsramar för åren 2023–2025. För planåret 2026 används SCB:s befolkningsprognos för Tranås kommun som presenterades 22 februari 2023 med ett eget antagande om en befolkningsökning med 50 invånare årligen i åldersgruppen 0–50 år. Befolkningsprognosen för 2026 visar på en relativt stor demografisk förändring, där antalet barn i förskoleåldern minskar samt en ökning av antalet äldre. I ekonomiavdelningens förslag till budgetramar har denna effekt fått genomslag till 50 procent för år 2026 för att sedan få fullt genomslag år 2027 för att möjliggöra en successiv anpassning för verksamheterna.
- Proportionell justering görs av alla nämnders ramar för att nå fullmäktiges mål om en resultatnivå på minst två procent i snitt under en treårsperiod, vilket inneburit minskade ramar. I förslaget får barn- och utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden en mindre justering än övriga nämnder med hänvisning till tillväxtstrategin ”Inriktning för tillväxt”. Av strategin, som bland annat bygger på Kairos Futures utredning om Tranås kommuns tillväxt, framgår att Tranås kommun har ett behov av att öka andelen invånare i åldersspannet 30–50 år för att skapa tillväxt. För att attrahera invånare i det åldersspannet är barn- och utbildningsnämndens och kultur- och fritidsnämndens verksamheter viktiga, därav får dessa nämnder en lägre justering.
- Tranås kommun har ett finansiellt mål om ett resultat under en treårsperiod på minst två procent av skatteintäkter och generella bidrag. Då de ekonomiska förutsättningarna med lågkonjunktur, hög inflation m.m. leder till tuffa år för kommunsektorn 2024 och delvis även 2025 har hänsyn till detta tagits med ett resultatmål på en procent för år 2025. I beräkningsunderlaget för år 2025–2027 tas även hänsyn till strategin ”Inriktning för tillväxt” då barn- och utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden i förslaget får en mindre proportionell justering än övriga nämnder. Den proportionella justeringen för dessa nämnder har reducerats med 20 procent jämfört med andra nämnder.
- Skatteunderlagsprognos från SKR 2024-02-26 med eget antagande om en befolkningsökning med 50 invånare årligen utifrån invånarantal per 2023-12-31.

Mål och budget Tranås kommun 2025-2027

- Finansverksamheten fick en tillfälligt ökad ram år 2024 med 14 mkr pga. ökade pensionskostnader. Kostnadsökningen beror på prognosparametrar där framförallt inflationen medför kraftigt ökade kostnader vilket inte tas hänsyn till i PO-pålägget. År 2025 försvinner ramökningen. Prognosen för finansverksamheten har justerats utifrån beräknade kostnader.
- Valnämnden får tillfälligt 0,5 mkr i ramökning år då val ska hållas.
- Kapitaltjänstkostnader finns med i driftramarna och är fördelade till nämnderna med ca 45 mkr exklusive taxfinansierade verksamheter. Justering för slutlig kapitaltjänstkostnad sker i samband med kommunstyrelsens budgetrevidering i februari/mars 2025.
- Driftsramarna är i övrigt överensstämmande med det budgetbeslut som kommunfullmäktige tog i november 2024 gällande nämndernas ramar för år 2025 och 2026.
- Tidigare politiska beslut som inkluderats i beräkningarna:
 - Samtliga nämnder
 - Kompensation till nämnderna för uppräkningskostnader av hyreskostnader upp till 8 %. Totalt 8,6 mkr i ramökning till nämnderna från 2024 och framåt.
 - Kommunstyrelsen
 - Satsningen på förebyggande insatser gentemot yngre barn inom främst skola, fritid och/eller individ- och familjeomsorg med 3,5 mkr i ramökning för kommunstyrelsen som förlängts till år 2028.
 - Socialnämnden
 - Parkgården: 0,6 mkr i ökning 2024, samt 0,6 mkr 2025, total 1,2 mkr i ökning för hyra från år 2026 och framåt.
 - Vid kommunstyrelsens beslut om preliminära ramar 2023-04-18, beslutades om ramökning till socialnämnden om 5 mkr år 2024 vilket inkluderats i nedan ramar för år 2024. Beslutet avser enbart år 2024. Socialnämndens ram är inför 2025 reducerad med 5 mkr utifrån tidigare beslut.
 - 12 mkr i permanent ökad driftsram för socialnämnden.
 - 1,5 mkr i permanent ökad driftsram för socialnämnden från år 2025 för ökad hyreskostnad efter byggnationen Aspagården.
 - Barn- och utbildningsnämnden
 - Hyresavtal för nybyggnation av Junkaremålsskolan: 7,1 mkr i ökning 2024, samt ytterligare ökning år 2025 med 7,1 mkr, totalt 14,2 mkr i ökning av ram för hyra.
 - Hyresavtal för nybyggnation av Granelundsskolan: 8,4 mkr i ökning år 2025, samt ytterligare ökning år 2026 med 8,4 mkr, totalt 16,9 mkr ökning av ram för hyra.
 - Hyreskostnad 20,3 mkr för Granelundsskolan enligt beslut av kommunstyrelsen 2023-02-07, varav 16,8 mkr inkluderats i preliminära ramar för barn- och utbildningsnämnden och 3,5 mkr tillkommer i ekonomiavdelningens förslag. Avser 2025 (halvår) och 2026 (helår) och framåt.
 - Teknik- och griftegårdsnämnden
 - 0,4 mkr i ökad driftsram till teknik- och griftegårdsnämnden åren 2024–2026 för att kunna bibehålla nuvarande nivå på driftsbidrag till enskilda vägar. Utökningen upphör efter 2026.

Beräkning av ekonomiavdelningens reviderade förslag till budgetramar 2025-2027 inför budgetberedningen

Till budgetberedningen har ekonomiavdelningen tagit fram reviderade förslag på driftramarna för 2025-2027. Ekonomiavdelningens förslag på ramar bygger på de preliminärt beslutade ramarna och uppfyller målet om ett snittresultat på minst två procent av skatteintäkter och generella bidrag då resultatet sammanslaget för åren 2025-2027 beräknas till 4,0 procent i snitt av skatteintäkter och generella bidrag.

Mål och budget Tranås kommun 2025-2027

Ekonomiavdelnings förslag har följande revideringar:

- Skatteprognos från 2024-08-22.
 - 6,2 mkr i ökade skatteintäkter och bidrag år 2025
 - 9,2 mkr i ökade skatteintäkter och bidrag år 2026
 - 15,6 mkr i ökade skatteintäkter och bidrag år 2027
- Justerad prognos för finansverksamheten med hänsyn tagen till KPA:s augustiprognos för pensionskostnader.
 - 22,4 mkr i lägre kostnader år 2025
 - 22,3 mkr i lägre kostnader år 2026
 - 12,7 mkr i lägre kostnader år 2027

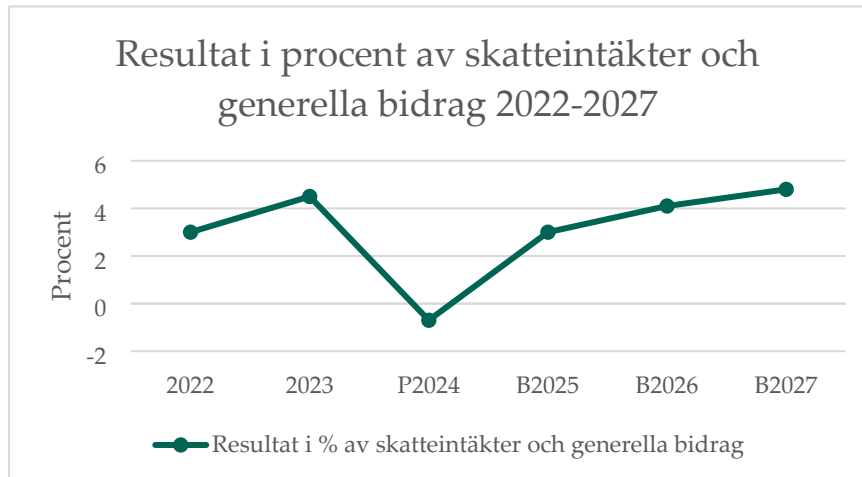
Preliminära driftramar för 2025- 2027

Grå kolumner avser de av kommunstyrelsen i april beslutade preliminära driftramar och i de gröna kolumnerna visas ekonomiavdelningens förslag på reviderade budgetramar framtagna till budgetberedningen.

DRIFT	KS Prel. budgetram 2025	Ek. avd. förslag till budgetram 2025	KS Prel. bud- getram 2026	Ek. avd. förslag till budgetram 2026	KS Prel. bud- getram 2027	Ek. avd. förslag till budgetram 2027
KF inkl revision	6 634	6 634	7 280	7 280	7 436	7 436
- varav överförmyndare	2 908	2 908	2 972	2 972	3 036	3 036
- varav valnämnd	0	0	500	500	511	511
- varav revision	982	982	1 004	1 004	1 025	1 025
KS +KLF	101 270	101 270	103 267	103 267	105 232	105 232
HRA MF	86 010	86 010	87 706	87 706	89 375	89 375
BMN	7 012	7 012	7 207	7 207	7 402	7 402
TGN	54 996	54 996	55 750	55 750	56 074	56 074
KFN	55 289	55 289	56 454	56 454	57 611	57 611
BU	576 143	576 143	589 178	589 178	589 296	589 296
SOC	531 154	531 154	550 632	550 632	578 098	578 098
Nettokostnader exkl. fi- nansverksamhet	1 418 507	1 418 507	1 457 474	1 457 474	1 490 523	1 490 523
BU+SN+HRAM:s del	84%	84%	84%	84%	84%	84%
Finansverksamhet	28 540	6 094	18 540	-3 738	13 540	822
Uttag bolag	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Skatteintäkter och bidrag	-1 451 563	-1 457 811	-1 495 933	-1 505 156	271	-1 555 832
Intäkter	-1 433 023	-1 461 717	-1 487 393	-1 518 894	-1 536 731	-1 565 010
Årets resultat Tranås kom- mun	-14 516	-43 210	-29 919	-61 420	-46 208	-74 487
Resultat i % av Skatteintäk- ter & generella bidrag	1,0%	3,0%	2,0%	4,1%	3,0%	4,8%

Tabellen ovan visar kommunstyrelsens beslut av preliminära budgetramar och resultat för åren 2025-2027 i grå kolumner. De gröna kolumnerna visar ekonomiavdelningens reviderade förslag till driftramar framtagna till budgetberedningen. I tabellen avser minustecknen intäkter och övriga siffror är kostnader. När det gäller årets resultat innebär ett minustecken framför att resultatet är positivt.

Beslutade ramar uppfyller målet om ett snittresultat under tre år på minst två procent av skatteintäkter och generella bidrag då resultaten sammanslaget för åren 2025–2027 beräknas till fyra procent i snitt av skatteintäkter och generella bidrag.

Diagrammet visar årets resultat i procent av skatteintäkter och generella bidrag enligt ekonomiafdelningens förslag på reviderade ramar till budgetberedningen. Skatteintäkter och generella bidrag för åren 2024-2027 är hämtade från SKR:s augustiprognos 2024. År 2022 och 2023 är verkligt utfall.

Nämndernas äskanden

Äskande från nämndernas verksamhetsplaner är sammanställda i tabellen nedan. Äskandena är gjorda utifrån förutsättningarna i kommunstyrelsens preliminära budgetförslag. Vissa äskande behövs för att bedriva verksamheten men andra äskande är till riktade insatser för att effektivisera eller förbättra vissa delar inom Tranås kommuns organisation.

Äskandet från socialnämnden om 19 mkr år 2025 avser underskott som finns inom nuvarande nämnd. Från 2025 kommer socialnämnden och HR- och arbetsmarknadsförvaltningen att omorganiseras i två nya nämnder, individ- och arbetsmarknadsnämnden samt vård- och omsorgsnämnden. I kommunfullmäktiges kommande budgetbeslut behöver beslut tas om fördelning av ramar till respektive nämnd inklusive eventuellt fördelning av underskott och beviljande av äskande. HR-avdelningen kommer även att brytas ut från HR- och arbetsmarknadsförvaltningen och inkluderas inom kommunstyrelsen, ram kommer föreslås att brytas ut från HR- och arbetsmarknadsförvaltningen inför det budgetförslag som kommer läggas fram till kommunstyrelsen efter budgetberedningen.

Läs mer om nämndernas äskanden i respektive nämnds verksamhetsplan. Tabellen nedan visar äskande per nämnd.

Nämndernas äskanden	Äskande 2025 (tkr)	Äskande 2026 (tkr)	Äskande 2027 (tkr)
KF inkl. överförmyndare, valnämnd och revision			
	0	0	0
KS inkl. kommunledningsförvaltningen			
<i>Kommunstyrelsen, transferbuss och busslinje mellan Ödeshög och Tranås samt kartbidrag till 10-mila orienteringstävling 2025</i>	2 800	3 400	3 400
<i>Kommunledningsförvaltningen: IT-säkerhet och BI-lösning (2027)</i>	500	800	1 000
HRAM			
<i>Kommunalt aktivitetsansvar</i>	1 200	1 200	1 200
BMN			
<i>Utökning av tjänst kopplat till miljötillsyn</i>	500	500	500
TGN			
<i>Driftskostnader enskilda vägar</i>	400	400	400
<i>Krisköksberedskap (Råsvägen och Fröafallsskolan)</i>			3 400
KFN			
<i>Tjänst till Bredstorps IP (1,0 tjänst)</i>	650	650	650
BU			
<i>Äskande för att täcka underskott 2025</i>	6 000	0	0
SN			
<i>Äskande för att täcka underskott 2025</i>	19 000	0	0
Summa:	31 050	6 950	10 550

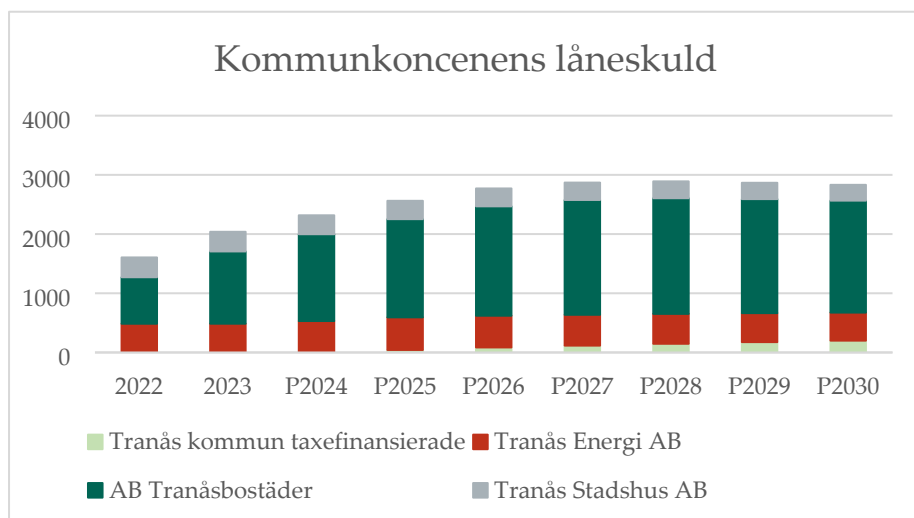
Beräkning av investeringsbudget 2025–2027

Investeringsbudgeten är uppdelad på företagslönsamma och inte företagslönsamma investeringar. För de företagslönsamma investeringarna gäller att dess intäkter minst beräknas täcka projektets kostnad. Vissa projekt är långsiktiga och intäkten kommer sannolikt inte alltid att kunna matchas mot kostnaden samma år, men i en långsiktig planering är projekten företagsekonomiskt lönsamma.

De egna medel som är tillgängliga att investera för, är beroende av kommunens resultat samt årets avskrivningar. Det utrymme behövs för att täcka upp för de investeringar som inte är företagslönsamma. Om kommunen inte kan finansiera investeringarna med egna medel behövs lånesituationen ses över och eventuellt finansiera vissa projekt genom upplåning. I dagsläget har kommunen inga lån men i kommunkoncernen finns det upptagna lån på dryga 2 miljarder kronor, med största andelen i bostadsbolaget. Alla kommunens verksamhetsfastigheter ligger i bostadsbolaget. Beroende av vilken typ av investering som sker får investeringen varierade konsekvenser för driftskostnaderna framöver. Investeringar kopplade till de avgiftsfinansierade verksamheterna i kommunen; vatten, avlopp, avfall och griftegård, finansieras genom beslutade taxor och avgifter.

Det är ingen självklarhet att varje nämnd behåller samma investeringsram år från år utan det är beroende av vilka projekt som Tranås kommun beslutar sig för att prioritera, därav kan ramar flyttas mellan nämnder innan slutligt budgetbeslut sker 11 november. Totala budgetramar är dock framräknade utifrån kommunens ekonomiska förutsättning att fortsatt ha en god ekonomisk hushållning i förhållande till skatteintäkter och generella bidrag. Kommunens mål är att kommunens skattefinansierade investeringar ska vara självfinansierade, vilket betyder att finansieringen sker av årets resultat exklusive årets avskrivningar eller av taxor.

Alla verksamhetsfastigheter ligger i koncernbolaget AB Tranås bostäder och därmed alla investeringar som är kopplade till dessa lokaler. I de kommunala bolagen Tranås Stadshus AB och Östanå Parken AB finns inga investeringar. De investeringar som sker i Östanåparken görs av Tranås kommun.

Diagrammet visar utvecklingen av låneskulden inom Tranås kommunkoncern 2022-2023 med prognos till år 2030.

Kapitaltjänstkostnader som uppstår ska rymmas inom kommunens budgetram. Bli investeringarna för höga kommer kapitaltjänstkostnaden ta utrymme ifrån den ordinarie verksamheten. Därav är det mycket viktigt att prioritera vilka investeringar som ska utföras de kommande åren. Ett omfattande arbete med investeringsprövning är en nödvändighet för hela kommunkoncernen.

Kommunstyrelsens preliminära investeringsramar för 2025-2027 och nämndernas förslag till investeringsplaner för 2025-2027

Skattefinansierade investeringar

Tabellen nedan visar beslutade preliminära investeringsramar per nämnd (grå kolumner) och förslag på investeringsplan från respektive nämnd (blå kolumner). Investeringarna är efter summering uppdelade i skattefinansierade, varav ej lönsamma och lönsamma, samt taxefinansierade. Taxefinansierade investeringar är lönsamma då de ska finansieras av taxa och/eller avgift. I kommunstyrelsens beslut finns inga preliminärt beslutade investeringsramar för år 2027, siffror för 2027 är enbart nämndernas förslag.

Investeringar	Prel. Investeringsram 2025	Förslag investeringsplan från resp nämnd 2025	Prel. Investeringsram 2026	Förslag investeringsplan från resp nämnd 2026	Prel. Investeringsram 2027	Förslag investeringsplan från resp nämnd 2027
KF inkl revision	0	0	0	0		0
KS +KLF	17 100	16 150	25 100	11 900		6 750
HRAF	450	450	450	450		450
BMN	250	250	250	250		250
TGN	25 345	25 345	28 090	28 090		30 000
KFN	4 685	4 685	3 835	4 535		3 645
BU	23 550	23 550	12 530	12 530		10 225
SOC	3 300	9 000	3 800	4 900		4 600
Summa investeringar	74 680	79 430	74 055	62 655		55 920
Exploatering (företagslönsam investering)	25 000	25 000	8 000	16 000		23 500
Summa Investeringar inkl. exploatering	99 680	104 430	82 055	78 655		79 420

Kommunstyrelsens preliminära investeringsramar för 2025-2027 med nämndernas förslag till investeringsram/äskanden

Efter kommunstyrelsens beslut om preliminära investeringsramar för 2025-2027 har nämnderna inkommit med revideringar av preliminärt tilldelade ramar. Det ökade investeringsbehovet 2025 beror på att socialnämnden ser ett behov av utökad investeringsram på grund av att kommunen i slutet av år 2025 övertar driften av särskilt boende Råsvägen, vilket kräver investeringar i fastigheten så som IT och välfärdsteknik samt att nya lokaler för psykiatriboende Aspagården färdigställs och nya investeringar behöver göras i den verksamheten.

2025: Nämndernas förslag till investeringsram/äskanden ökar preliminärt tilldelade investeringsram med 4 750 tkr.

2026: Nämndernas förslag till investeringsram/äskanden minskar preliminärt tilldelade investeringsram med 3 400 tkr.

2027: Finns ingen ram i kommunstyrelsens preliminära beslut. Nämndernas förslag är 79 420 tkr.

Investeringsprojekt på detaljnivå finns som bilaga 1.

Finansieringsplan skattefinansierade investeringar

Skattekollektivet					
Belopp i mkr	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Investeringar					
Nettoinvesteringar exklusive exploatering	-46,5	-50,5	-79,4	-62,6	-55,9
Nettoinvesteringar exploatering	-23,6	-24,2	-25,0	-16,0	-23,5
Summa investeringar	-70,1	-74,7	-104,4	-78,6	-79,4
Löpande verksamheten					
Årets resultat	62,4	-10,0	43,2	61,4	74,5
Avskrivningar	32,6	34,4	39,0	39,0	39,0
Försäljning av mark och anläggningstillgångar**		2,5	5,0	10,0	15,0
Summa löpande verksamhet	95	26,9	87,2	110,4	128,5
Finansieringsbehov	24,9	-47,8	-17,2	31,8	49,1
Finansiering investeringar					
Övriga tillförda medel*	-24,9	47,8	17,2	-31,8	-49,1
Nyupptagna lån	0	0	0	0	0
Självfinansieringsgrad	136%	36%	84%	140%	162%

* Budgeterar inte med vinst/förlust på försäljning av anläggningstillgångar

** Positivt värde avser finansiering genom egna likvida medel (kassa, placeringar, checkkredit).

Enligt nuvarande prognos gällande resultat- och investeringsnivåer kommer skattekollektivet år 2024 och 2025 behöva nyttja egna likvida medel för att finansiera investeringarna. För år 2026 och 2027 kan likvida medel delvis återställas.

Taxefinansierade investeringar

För den taxefinansierade verksamheten inom teknik- och griftegårdsnämnden har en investeringsram beslutats om 50 mkr respektive år under förutsättning att priserna för taxeverksamheten är på en nivå som understiger snittpriset i riket med fem procent.

Ett behov finns av utökade investeringsramar för år 2025 och 2026, där ett äskande görs om en utökad investeringsbudget för byggnation av ny lågreservoar och pumprum, med tillhörande nya pumpar, på Fröafalls vattenverk.

Investeringsplan	Prel. In- vesterings- ram 2025	Förslag in- vesterings- plan från resp nämnd 2025	Prel. In- vesterings- ram 2026	Förslag in- vesterings- plan från resp nämnd 2026	Prel. In- veste- ringsram 2027	Förslag in- vesterings- plan från resp nämnd 2027
VA-verksamhet	39 900	53 850	24 650	29 850		41 450
Avfallsverksamhet	2 100	300	22 600	23 250		4 100
Griftegårdsverksamhet	8 000	5 850	2 750	6 900		4 450
Summa investeringsram	50 000	60 000	50 000	60 000	0	50 000

Finansieringsplan taxefinansierade investeringar

Taxekollektivet					
Belopp i mkr	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Investeringar					
Nettoinvesteringar	-36,2	-49,5	-60,0	-60,0	-50,0
Summa investeringar	-36,2	-49,5	-60,0	-60,0	-50,0
Löpande verksamheten					
Årets resultat	0	0	0	0	0
Avskrivningar	9,8	11,0	13,6	13,6	13,6
Summa löpande verksamhet	9,8	11,0	13,6	13,6	13,6
Finansieringsbehov	-26,4	-38,5	-46,4	-46,4	-36,4
Finansiering investeringar					
Övriga tillförda medel*	20,9	36,0			
Lån från kund (anslutningsavgifter VA)	5,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Nyupptagna lån*			43,9	43,9	33,9
Självfinansieringsgrad	27%	22%	23%	23%	27%

*Positivt värde avser finansiering genom egna likvida medel (lån av skattekollektivet) eller genom upplåning. Minus avser att likvida medel ökar.

Enligt finansieringsplanen finns behov av att låna för att klara investeringarna i den taxefinansierade verksamheten. Räntekostnader för upptagna lån finansieras av taxan.

www.tranas.se